

ลัทธิขงจื๊อในภาษิตที่มีอิทธิพลต่อการมองโลก ของคนสิงคโปร์

Doctrines of Confucius in Proverbs Influence

Singaporeans' Perspectives of the World

สมบัติ เครือทอง¹

Sombat Khruathong

วิไล ศิลปอาชา²

Wilai Silapa-acha

E-mail : wilai74@hotmail.com

¹รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์สอนภาษาฝรั่งเศส ศูนย์ภาษานานาชาติ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตภูเก็ต

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประจำภาควิชาภาษาตะวันตก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

บทคัดย่อ

ประเทศสิงคโปร์มีลักษณะโครงสร้างทางสังคมแบบรวมหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม (Multi-ethnic and Multi-cultural Society) พูดหลายภาษาและนับถือหลายศาสนา โดยมีคนเชื้อสายจีนร้อยละ 74.2 มาเลย์ร้อยละ 13.4 อินเดียร้อยละ 9.2 และเชื้อสายอื่นๆ มีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 33 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 18 ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 15 ลัทธิเต๋าร้อยละ 11 ฮินดูร้อยละ 5.1 ไม่มีศาสนาร้อยละ 17 และอื่นๆ อีกเกือบร้อยละ 1 มีผู้ใช้ภาษาจีนร้อยละ 49.9 อังกฤษร้อยละ 32.3 มาเลย์ร้อยละ 12.2 และหมีร้อยละ 3.3 สิงคโปร์มีภาษาประจำชาติ 4 ภาษาคือ ภาษาอังกฤษ มาเลย์ จีน (แมนดาริน) และหมี

จากการศึกษาภาษาชีวิตที่รวบรวมได้ สามารถจัดแยกตามที่มาและจำนวนที่พบสูงสุด 10 อันดับแรกดังนี้ ภาษาจีน 97 สำนวน ขงจื๊อ 50 สำนวน หนังสือสุภาษิต (The Book of Proverbs) 31 สำนวน พระคัมภีร์ลึกลับ 26 สำนวน ปญจตันตระ 26 สำนวน ภาษาทิเบต 15 สำนวน ภาษาพุทธ 13 สำนวน ออเรลิอุส มาร์คุส (Marcus Aurelius) 12 สำนวน คำคมของลามะแห่งทิเบต (The Elegant Saying of the Lamas of Thibet) 11 สำนวน และ อีเมอร์สัน (Emerson) 9 สำนวน

ผลการวิจัยพบว่า โลกทัศน์วิถีชีวิตของคนสิงคโปร์จากภาษาชีวิต ส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตวัฒนธรรมแบบชาวจีน หรือแบบขงจื๊อในรูปแบบปรัชญาและหลักศีลธรรม ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนา การศึกษาเรื่องโลกทัศน์เกี่ยวกับมนุษย์ของคนสิงคโปร์จากภาษาชีวิต ในด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเพียร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับหลักคำสอนขงจื๊อ อาจกล่าวอย่างกว้างๆได้ว่าขงจื๊อมีจุดมุ่งหมายสำคัญในการสอนสองประการคือ ต้องการยกระดับจิตใจของคน และสร้างความสามัคคีในสังคม การที่จะบรรลุจุดหมายทั้งสองต้องเริ่มที่ตนเองก่อน ขั้นแรกต้องศึกษาเล่าเรียนเพื่อขัดเกลาจิตใจของตน ในขั้นต่อมาจะต้องใช้คุณธรรมเป็นหลักประจำใจเมื่อต้องติดต่อสัมพันธ์กับผู้อื่น หัวข้อสำคัญของคำสอนขงจื๊อ ได้แก่หลักการปกครอง ขงจื๊อมุ่งสอนชนชั้นปกครอง เพราะเชื่อว่าถ้านักปกครองทำหน้าที่ของตนโดยใช้หลักจริยธรรม และวางตัวเป็นแบบอย่างที่ดีแก่

ราษฎรแล้ว บ้านเมืองก็จะสงบสุข ส่วนราษฎรก็ต้องเชื่อฟังผู้ปกครอง เป็นหลักปฏิบัติ
ที่ต่างฝ่ายต่างมีพันธะต่อกัน แนวทางความคิดขงจื้อเชื่อว่า วิถีชีวิต และการปกครอง
ที่อยู่ในระบบจารีต และคุณธรรมเป็นมรรควิธี ความกลมกลืนของสังคมจะเกิดขึ้นได้
หากผู้คนในสังคมปฏิบัติจารีต และคุณธรรมตามนามคู่สัมพันธ์ทั้งห้า (ผู้ปกครอง-ผู้
ใต้ปกครอง พ่อแม่-บุตร พี่น้อง สามี-ภรรยา เพื่อน-เพื่อน) ซึ่งสอดคล้องกับข้อคิด
เตือนใจที่พบในสุภาษิตสะท้อนโลกทัศน์ที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ของคนสิงคโปร์ ในด้าน
คุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเพียร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์

อย่างไรก็ตามเมื่อดูวิธีการรวบรวมภาษิตทั้งหมด ผู้วิจัยพบว่าสิงคโปร์มุ่งนำ
คำสอน คติเตือนใจที่มีที่มาอย่างหลากหลาย เช่นนักคิดนักเขียนทั้งฝ่ายตะวันตกและ
ฝ่ายตะวันออก ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงเจตนารมณ์สำคัญของคนสิงคโปร์คือสร้างความ
ปรองดองให้เกิดขึ้นระหว่างประชากรสี่เชื้อสายวัฒนธรรมสำคัญที่กล่าวมาแล้วนั่นเอง

คำสำคัญ: ลัทธิขงจื้อ ภาษิต โลกทัศน์ของคนสิงคโปร์

Abstract

The social structure of Singapore is multi-ethnic and Multi-Cultural Society. Singaporeans speak many languages and various religions can be found on this island. The Singaporean society is built up of many races and ethnical background namely: 74.2 percent Chinese, 13.4 percent Malay, 9.2 percent Indian and 3.2 percent Others. As for the religion, 33 percent are Buddhists, 18 percent are Christians, 15 percent are Muslims, 11 percent are Taoists, 5.1 percent are Hindus, 17 percent are free-thinkers and almost one percent are others. Singapore has four national languages: English, Malay, Chinese (Mandarin) and Tamil; 49.9 percent of the population use Chinese, 32.3 percent use English, 12.2 percent use Malay and 3.3 use Tamil.

The 588 proverbs can be classified by the source and the top ten sources are as follows: 97 Chinese idioms, 50 Confucius idioms, 31 idioms from “The Book of Proverbs”, 26 idioms from Sikh Scriptures, 26 idioms from “The Panchatantra”, 15 Persian idioms, 13 Buddhist idioms, 12 idioms from Marcus Aurelius, 11 idioms from “The Elegant Saying of the Lamas of Tibet” and 9 Emerson idioms. The results showed that the worldviews of Singaporeans through proverbs mostly consist of the Chinese way of life and the philosophy and morality from Confucius, which are influenced by Buddhism. The study of the worldview of Singaporeans through proverbs in the areas of human relationships, justice, honesty, tenacity has revealed a strong correlation with the teachings from Confucius. The Confucius religion focuses greatly on human with the idea that states: Human may cause great prosperity or downfall, thus, humans influences everything in the world. Thus, human is deemed as the centre of the world. Due to this reason, there is a great need to great people, who will bring good to

the lives of others and the world. In order to become a good person, one must processes morality and ethics. To conclude, the Confucius religion teaches everyone to be a good person, which coincides with the proverbs influence Singaporeans' perspectives of the world in the areas of justice, honesty, tenacity and human relationship. However, according to how proverbs are collected, we found that Singapore has tried to use proverbs from different sources: quotations of some writers and philosophers both from the West and the East. That's reflect the important purpose: create a harmonization of the four ethnic groups as mentioned the above.

Key words: Confucius teachings, proverbs, Worldviews of Singaporeans

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศอาเซียนทั้งสิบ ประเทศ สิงคโปร์จะถูกกล่าวขานถึงว่าเป็นประเทศที่ “ร่ำรวยที่สุด การศึกษาที่ดีที่สุด ที่อยู่อาศัยดีที่สุด สุขภาพดีที่สุด และเป็นประเทศเดียวในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่ได้ชื่อว่าเป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว”³ ความสำเร็จของสิงคโปร์ดังกล่าวข้างต้นนั้นมิได้เกิดมาจากเวทย์มนต์วิเศษใดๆ แต่เกิดจากน้ำมือมนุษย์ซึ่งก็คือคนสิงคโปร์ ที่ร่วมกันสร้างขึ้นมาจนสำเร็จได้โดยแท้ เมื่อพิจารณาจากต้นทุนพื้นฐานอันจำกัดในหลายๆ ด้านของสิงคโปร์ ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางภูมิศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ สิงคโปร์เป็นเพียงเกาะเล็กๆ เกาะหนึ่งที่ตั้งอยู่ตอนปลายแหลมมลายู เป็นประเทศที่เล็กเกือบที่สุดในโลก (อยู่ในอันดับที่ 187) แม้ว่าจะได้ขยายพื้นที่ของประเทศเพิ่มขึ้นเกือบ 100 ตารางกิโลเมตร จากการถมชายฝั่งของเกาะเพิ่มขึ้นก็ตาม สิงคโปร์ขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติ ต้องอาศัยน้ำและอาหารจากประเทศเพื่อนบ้าน เช่นการซื้อน้ำดื่ม น้ำใช้ถึงวันละ 1 พันล้านลิตรจากมาเลเซีย นอกจากนั้นในด้านประชากร สิงคโปร์มีพลเมืองน้อยเป็นอันดับที่ 117 ในโลก สิงคโปร์มีโครงสร้างทางสังคมแบบรวมหลายเชื้อชาติ หลายวัฒนธรรม (Multi-ethnic and Multi-cultural Society)⁴ พูดหลายภาษาและนับถือหลายศาสนา โดยมีคนเชื้อสายจีนร้อยละ 74.2 มาเลย์ร้อยละ 13.4 อินเดียร้อยละ 9.2 และเชื้อสายอื่นๆ มีผู้นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 33 ศาสนาคริสต์ ร้อยละ 18 ศาสนาอิสลามร้อยละ 15 ลัทธิเต๋าร้อยละ 11 ฮินดูร้อยละ 5.1 ไม่มีศาสนา ร้อยละ 17 และอื่นๆ อีกเกือบร้อยละ 1⁵ มีผู้ใช้ภาษาจีนร้อยละ 49.9 อังกฤษร้อยละ 32.3 มาเลย์ร้อยละ 12.2 และทมิฬร้อยละ 3.3⁶ สิงคโปร์มีภาษาประจำชาติ 4 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ มาเลย์ จีน (แมนดาริน) และทมิฬ โดยมีการใช้ภาษาอังกฤษแพร่หลายที่สุดในวงการธุรกิจ ในระบบราชการ ในสถานศึกษา ความเป็นพหุสังคมของ

³โครีน เทืองเกษม, สิงคโปร์และการสร้างประชาคมอาเซียน. www.tja.or.th/index.php?option=com_rokdownloads...file... สืบค้น 23 มิถุนายน 2557

⁴ <http://www1.tv5.co.th/service/mod/heritage/nation/neighbour/singapore.htm> สืบค้น 25 เมษายน 2556

⁵ Singapore Department of Statistics, 2009

⁶ Singapore Department of Statistics, 2011

สิงคโปร์มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายนำเข้าแรงงานต่างชาติมาทำงานในสาขาที่ขาดแคลน ปัจจุบันประชากรประมาณ 5.1 ล้านคนของสิงคโปร์ ประกอบด้วยคนต่างชาติถึงร้อยละ 40 ส่วนพลเมืองที่แท้จริงมีเพียงร้อยละ 60⁷ จึงอาจกล่าวได้ว่าลักษณะพหุสังคมเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งในการกำหนดวิถีชีวิตของคนสิงคโปร์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาโลกทัศน์ (Worldview) และวิถีชีวิต (Lifestyle) ของคนสิงคโปร์ จากภาษิต คำคม คำพังเพย และคติพจน์ อันจะนำไปสู่การสร้าง ความเข้าใจ อันดีและความสัมพันธ์อันดีระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทย-สิงคโปร์ในระดับทวิภาคทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศของทั้งสองประเทศซึ่งอยู่ในอาเซียนด้วยกัน
2. เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สามารถนำไปปรับใช้กับยุทธศาสตร์ทางการค้าและการเมือง เป็นการเสริมจุดแข็งให้กับองค์กรทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ความหมายของโลกทัศน์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน⁸ให้ความหมายคำว่า “โลกทัศน์” (Worldviews) ไว้ว่า “โลก” หมายถึง แผ่นดิน โดยปริยายหมายถึง หมู่มนุษย์ “ทัศน์” หมายถึง ความเห็น การเห็น เครื่องรู้เห็น สิ่งที่เห็น การแสดง พรรณนา

พจนานุกรมฉบับมติชน ให้ความหมายคำว่า “โลกทัศน์” (Worldviews) ว่า หมายถึง ระบบความคิดความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นไปของโลก⁹

Robert Redfield¹⁰ นักมานุษยวิทยารุ่นบุกเบิก ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง “Worldviews” (โลกทัศน์) ในปี 2493 ได้สรุป “โลกทัศน์” ในทุกสังคมว่ามีลักษณะพื้นฐานที่จัดจำแนกได้อย่างเดียวกันและเชื่อมสัมพันธ์กับ สิ่งต่างๆ ในโลกและจักรวาล

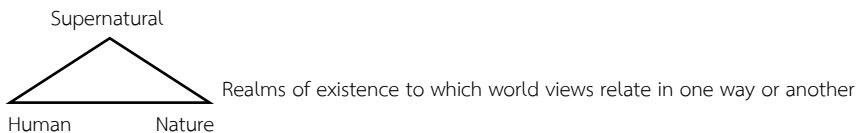
⁷ ไคริน เพื่องเกษม, สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554, หน้า 4-5.

⁸ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน, 2542

⁹ สำนักพจนานุกรมฉบับมติชน, 2547

¹⁰ http://anthro.palomar.edu/social/soc_2.htm World-view สืบค้น 3 กรกฎาคม 2556 หน้า 1-5.

เขากล่าวว่า“โลกทัศน์” จำแนกมนุษย์ (humans) จากทุกสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ (“not human”) ทุกสิ่งที่ไม่ใช่มนุษย์ก็ถูกจัดให้อยู่ในอาณาจักรหรือในกรอบของสิ่งที่เป็นธรรมชาติ (nature) และสิ่งเหนือธรรมชาติ (supernatural) “โลกทัศน์” แตกต่างกันไปตามความเห็นที่ว่า “โลกทัศน์” ทั้ง 3 กรอบคือ มนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติเชื่อมสัมพันธ์กันอย่างไร

จากผังสามเหลี่ยมข้างต้น จะเห็นได้ว่า “โลกทัศน์” คือการมองมนุษย์ในมิติที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับ ธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ มุมมองของ “โลกทัศน์” ภายใตกรอบทั้ง 3 กรอบคือ มนุษย์ ธรรมชาติ และสิ่งเหนือธรรมชาติว่ามีการเชื่อมสัมพันธ์แตกต่างกันอย่างไรนำไปสู่ข้อสรุปของ Robert Redfield ที่ว่า “โลกทัศน์” มี 2 ชนิดคือ “mythological” และ “civilized” ซึ่งปัจจุบันรู้จักกันในชื่อ “indigenous” และ “metropolitan” มากกว่า กล่าวโดยสรุป “โลกทัศน์” แบบ “indigenous” เชื่อว่ามนุษย์ไม่แยกจากธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ ตลอดจนการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ร่วมระหว่างกัน สิ่งต่างๆ ใน 3 กรอบดังกล่าวนี้ สามารถมีปฏิสัมพันธ์กันเช่นเดียวกับที่มนุษย์มีต่อกัน ส่วน “โลกทัศน์” แบบ “metropolitan” นั้นจะตัดขาดมนุษย์จากกรอบธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติ การตัดจากการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ร่วมระหว่างกันทำให้มนุษย์เอาเปรียบธรรมชาติเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของตน

Robert Redfield สรุปว่าความแตกต่างระหว่างโลกทัศน์สองข้อคือ “indigenous” และ “metropolitan” นี่เองที่เป็นจุดเริ่มต้นของความเข้าใจเรื่อง “โลกทัศน์” ทั้งหมด “โลกทัศน์” ไม่เพียงแต่เกี่ยวข้องกับทิศทางมุมมองของมนุษย์ ต่อธรรมชาติและสิ่งเหนือธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับค่านิยมเบื้องต้น เป็นค่านิยมพื้นฐานต่อการประพฤติปฏิบัติตนในสังคมและค่านิยมอาจแตกต่างกันอย่างชัดเจนจากวัฒนธรรมหนึ่งไปสู่อีกวัฒนธรรมหนึ่ง

สุวรรณา สถาอานันท์ พูดถึงโลกทัศน์เกี่ยวกับมนุษย์ โดยใช้คำว่า “มนุษย์ทัศน์” ว่า หมายถึง การอธิบายข้อเท็จจริงเกี่ยวกับมนุษย์ ในฐานะที่เป็นข้อเท็จจริง (fact) เป็นปัญหา (problem) พร้อมทั้งมีจุดหมายที่จะแสวงหาคำตอบสำหรับปัญหานั้น ในแง่ “มนุษย์ทัศน์” หมายถึงกระบวนการทางความคิดซึ่งมีลักษณะในทางก่อ (positive) และมีการกำหนดคุณค่า (prescriptive) ไปในตัว กล่าวโดยสรุป “มนุษย์ทัศน์” จึงหมายถึงกระบวนการอธิบายปัญหานั้นและเสนอคำตอบอันจะนำไปสู่การมีมนุษย์และสังคมที่ดีขึ้นในขั้นตอนสุดท้าย¹¹

ขอบเขตและวิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาและแปลภาชิตจากหนังสือ “A Book of Saying, Proverbs and Aphorisms” 1959 ซึ่งรวบรวมโดยคณะกรรมการจริยธรรม กระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสิงคโปร์ จัดพิมพ์โดยสำนักพิมพ์รัฐบาลสิงคโปร์
2. ศึกษาเอกสาร หนังสือที่เกี่ยวข้องกับประเทศสิงคโปร์ทั้งในด้านภูมิศาสตร์ ประชากร การพัฒนาประเทศ ศิลปวัฒนธรรม ฯลฯ
3. รวบรวมข้อมูล เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ คำคม คำพังเพย ภาชิต และคติพจน์ต่างๆ ไปที่สะท้อนโลกทัศน์
4. วิเคราะห์ สังเคราะห์ภาชิตจากหนังสือ “A Book of Saying, Proverbs and Aphorisms” และคัดจำแนกตามเนื้อหาสาระ
5. สร้างเครื่องมือที่เป็นแบบสอบถามจำนวน 150 ชุด ส่งผ่านไปยังกลุ่มตัวอย่างชาวสิงคโปร์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์
6. รวบรวมและวิเคราะห์สรุปผลจากแบบสอบถาม

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ภาชิตสิงคโปร์ หมายถึง สุภาษิต (proverb) โวหาร คำคม คำพังเพย (saying) และคติพจน์ (aphorism)

¹¹ สุวรรณา สถาอานันท์, มนุษยทัศน์ในปรัชญาตะวันออก, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533, หน้า 10.

2. โลกทัศน์ (โลก-กะ-ทัศน์) ประกอบด้วยคำว่า โลก กับคำว่า ทัศน์ แปลตามศัพท์ว่า การมองโลก การมองเห็นโลก การรู้จักโลก ใช้หมายถึง ทัศนะ หรือ ความคิดของผู้ใดผู้หนึ่งเกี่ยวกับโลกและสังคมของประชากรโลก, เกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่มีอยู่แล้ว หรือที่อาจจะเกิดขึ้นในโลก¹²

ผลการวิจัย

โลกทัศน์ของคนสิงคโปร์

นับตั้งแต่ปี 1965 เมื่อสิงคโปร์ประกาศตนเป็นประเทศเอกราช มีอำนาจอธิปไตยของตนเอง โดยปกครองในรูปของสาธารณรัฐแล้ว สิงคโปร์อยู่ภายใต้การปกครองของนายกรัฐมนตรีเพียงคนเดียวเป็นเวลาถึง 25 ปี คือนายลี กวน ยิว ทั้งนี้เป็นเพราะพรรคกิจประชา (PAP: People's Action Party) ซึ่งนายลีเป็นผู้ก่อตั้งตั้งแต่ปี 1961 นั้นมีชัยชนะในการเลือกตั้งเกือบทุกครั้ง ไม่ว่าจะเป็นการเลือกตั้งทั่วไปหรือเลือกตั้งซ่อม¹³ และเนื่องจากประชากร 3 ใน 4 ของสิงคโปร์มีเชื้อสายจีนและส่วนใหญ่ยังดำเนินชีวิตแบบวัฒนธรรมจีน¹⁴ อีกทั้งนายกรัฐมนตรีคนแรกของสิงคโปร์นี้ก็ได้พยายามส่งเสริมการพูดภาษาแมนดารินในหมู่คนจีน¹⁵ และสนับสนุนให้ปฏิบัติตามค่านิยมแบบขงจื้อ เพื่อดำเนินการพัฒนาวัฒนธรรมของตะวันตกในส่วนที่ทำลายวิถีชีวิตแบบเอเชีย จึงอาจกล่าวได้ว่าโลกทัศน์ วิถีชีวิตของคนสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นวิถีชีวิตวัฒนธรรมแบบชาวจีน หรือแบบขงจื้อในรูปแบบปรัชญาและหลักศีลธรรม ซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากพระพุทธศาสนาและลัทธิเต๋า และในทางกลับกันพระพุทธศาสนาและลัทธิเต๋าก็ได้รับอิทธิพลมาจากศาสนาขงจื้อด้วยเช่นกัน คนจีนในสิงคโปร์โดยทั่วไปนับถือทั้งสามศาสนา คือ พระพุทธศาสนา ลัทธิเต๋าและขงจื้อรวมกันไปจากการนำเอาคำสอนของอีกฝ่ายมาผสมกลมกลืนกัน จนยากที่จะแยกจากกันได้¹⁶

¹² กาญจนา นาคสกุล, คลังความรู้, สืบค้น 5 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=223>

¹³ ไคริน เพื่องเกษม, เรื่องเดิม, หน้า 113.

¹⁴ Quah, Jon S.T. In Search of Singapore's National Values, The institute of Policy Studies, Reprinted with White Paper on "Shared Values" 1999, p.6-11.

¹⁵ S. Gopinathan, Anne Pakir, Ho Wah Kam & Vanithamani Saravanan, "Language Management: the case of Singapore", in Language, Society and Education in Singapore: Issues and Trends, Time Academic Press, 1994, Chapter I, p.24-26

¹⁶ ภัทรพร สิริกาญจนและคณะ, ความรู้พื้นฐานทางศาสนา, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2546) หน้า 126

แนวคิดเชิงจิตที่เกี่ยวกับมนุษย์

การศึกษาภาคีสะท้อนเรื่องโลกทัศน์ของคนสิงคโปร์เกี่ยวกับมนุษย์ ในด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเพียร ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ พบว่ามีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับแนวคิดเชิงจิตดังนี้

คุณธรรมชนบประเพณี 5 ประการในวัฒนธรรมจีน (Five Constant Virtues in Chinese Culture)¹⁷

กว่าห้าพันปีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมจีนได้บันทึกไว้ว่า คนจีนได้สร้างตำนานประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมอันรุ่งเรืองและในขณะเดียวกันก็ได้สร้างหลักคุณธรรมและแนวทางดำเนินชีวิต ซึ่งมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาประเทศและความก้าวหน้าของสังคม ชาวจีนเรียกสิ่งนี้ว่า **คุณธรรมชนบประเพณีที่ทรงคุณค่า** ซึ่งยังคงมีความสำคัญอย่างยิ่ง มีคุณค่าต่อการพัฒนาอารยธรรมของมนุษย์ ปัจจุบันเป็นที่รู้จักกว้างขวางไปทั่วโลก

คุณธรรมชนบประเพณี 5 ประการ ในวัฒนธรรมจีน (wǔcháng 五常) ได้แก่ ความเมตตากรุณา (Benevolence) ความยุติธรรม **คุณธรรมจริยธรรม (Righteousness)** ความเหมาะสม **ธรรมนิยมปฏิบัติ (Propriety)** ภูมิปัญญา สติปัญญา (Wisdom) และความซื่อสัตย์ ความเชื่อถือนั่นเอง (Fidelity) นับเป็นคุณธรรมชนบประเพณีที่มีความสำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งของวัฒนธรรมจีน **คุณธรรมชนบประเพณี 5 ประการ** นี้ล้วนมาจากแนวคิดเชิงจิต (rú jiā sī xiǎng 儒家思想) และเป็นที่รู้จักแพร่หลายไปทั่วประเทศจีน ชาวจีนยุคโบราณได้อบรมสั่งสอนคุณธรรมชนบประเพณี 5 ประการนี้แก่ชาวจีนรุ่นต่อๆมาเพื่อให้เป็นคนที่มีคุณธรรมและเพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตยุคสมัยใหม่

Benevolence (rén 仁) ความเมตตากรุณา

ความเมตตากรุณา เป็นคุณธรรมอันดับแรก และเป็นคุณธรรมที่สำคัญที่สุดในบรรดาคุณธรรมชนบประเพณี 5 ประการ อธิบายได้ว่าความเมตตากรุณานั้นมีอยู่

¹⁷ Learn Chinese- History and Culture: The Five Constant Virtues of China Retrieved 5 August 2014, Available from http://www.foreignercn.com/index.php?option=com_content&id=5047:the-five-constant...

ภายในจิตใจ ในความรัก มีความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น หลีกเลี่ยงการเบียดเบียน การทำให้เสียหาย ทั้งในด้านการประพฤติปฏิบัติ ความเมตตากรุณาจะทำให้คนเป็นคนที่มั่นใจ เอื้อเฟื้อ ไม่ก้าวร้าว ไม่ประพฤติชั่ว การอบรมให้มีความเมตตากรุณา กระทำโดยใช้หลักปรัชญาทองของขงจื๊ออีกข้อหนึ่ง (Golden Rule) ที่ว่า หากเราไม่ปรารถนาให้ใครกระทำต่อเราอย่างไร ก็อย่ากระทำอย่างนั้นต่อผู้อื่น หากเราปรารถนาสิ่งใด เราก็ต้องพร้อมที่จะให้สิ่งนั้นต่อผู้อื่นด้วย คุณธรรมตามแนวคิดขงจื๊อข้อนี้ตั้งอยู่บนพื้นฐานความกลมกลืน การอยู่ร่วมกันด้วยดีกับผู้อื่น และด้วยการประพฤติปฏิบัติคุณธรรมดังมาข้อนี้จะก่อให้เกิดคุณประโยชน์ทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ยกตัวอย่างง่ายๆ ในฐานะที่เป็นพ่อแม่สอนลูก คนที่มีความเมตตากรุณา จะไม่ต้องฝืนใช้ความพยายามเลย ในการช่วยเหลือผู้อื่น และบางคนอาจถึงกับยอมสละชีวิต โดยไม่ได้หวังสิ่งตอบแทน

Righteousness (yi 义) ความยุติธรรม คุณธรรมจริยธรรม

ความยุติธรรม คุณธรรมข้อนี้ ตรงกันข้ามกับคุณธรรมความเมตตากรุณา ความยุติธรรม หมายรวมถึง ความคิด การกระทำตามความเห็นของแต่ละคน อาจเรียกว่าคือการสามารถควบคุมตนเอง ยับยั้งใจตนเองได้จากสิ่งชั่วๆ ตลอดจนมีความกล้าหาญในการทำหน้าที่ของตน ความยุติธรรม คือ การรักษาคุณธรรม และความยุติธรรม เป็นสิ่งสำคัญที่สุด

Propriety (li 礼) ความเหมาะสม ธรรมเนียมปฏิบัติ

แนวคิดคุณธรรมเรื่องความเหมาะสมนี้หมายความว่าความรวมถึง ความจงรักภักดี ความกตัญญู บทบาทหน้าที่ที่พึงมี ความบริสุทธิ์ การเคารพ ฯลฯ มีอยู่ในพิธีกรรม บูชาขัณฑ์โบราณ คุณธรรมเรื่องความเหมาะสมนี้ในความหมายทั่วไปหมายถึงบรรทัดฐาน การประพฤติปฏิบัติที่คำจูนรักษาลำดับชั้นสถานะ สังคมในยุคโบราณนั้นนอกเหนือจากความสัมพันธ์ของพระมหากษัตริย์และเหล่าขุนนาง ยังมีความสัมพันธ์ของพ่อและลูก สามีและภรรยา ผู้อาวุโส และผู้อ่อนอาวุโส (พี่และน้อง) ครูกับศิษย์ และความสัมพันธ์อื่นๆอีกมากมาย ความสัมพันธ์เหล่านี้แม้มีรูปแบบแตกต่างกันไป แต่ความสัมพันธ์เหล่านี้ทั้งหมดก็ต้องยึดคุณธรรมการให้ความเคารพต่อผู้อื่น มีความ

อ่อนน้อมถ่อมตน แต่อย่างไรก็ตามการมีจิตวิญญาณของความเท่าเทียมกันนับเป็น ประเด็นสำคัญของคุณธรรมความเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในความสัมพันธ์กับ บุคคลที่ไม่คุ้นเคย

Wisdom (zhi 智) ภูมิปัญญา สติปัญญา

ภูมิปัญญา เป็นความรู้ที่ติดตัวมาแต่กำเนิด สามารถตัดสินใจได้ว่าสิ่งนี้ สิ่ง นั้นผิดหรือถูก ภูมิปัญญาจึงเป็นสิ่งจำเป็นในการประพฤติปฏิบัติตนตามบรรทัดฐาน ของศีลธรรมอันดี หากไร้ภูมิปัญญาก็ไม่อาจเป็นคนที่มีคุณธรรมได้ ในอีกนัยหนึ่ง ภูมิปัญญา มีความสำคัญนำคุณธรรมข้ออื่นๆ เพราะหากขาดภูมิปัญญา คนเรา ก็จะขาดจริยธรรมหรือขาดทักษะทางสังคม อธิบายได้ง่ายๆว่าภูมิปัญญาเป็นตัวช่วย กำกับแนวทางให้คุณธรรมอื่นๆ

Fidelity (xin) (xin 信) ความซื่อสัตย์ ความเชื่อถือระหว่างกัน

ความซื่อสัตย์ หมายถึงความสุจริต อธิบายได้ว่าการกระทำของบุคคลหนึ่ง จะต้องตรงกันกับคำพูดของตน และคำพูดของบุคคลหนึ่งก็จะต้องตรงกับจิตใจของ ตน ความซื่อสัตย์นับเป็นหัวใจของความสมบูรณ์แบบของธรรมชาติมนุษย์ ความ ซื่อสัตย์เป็นคุณธรรมพื้นฐาน หากไร้ความซื่อสัตย์คุณธรรมข้ออื่นๆก็ไม่อาจเป็นจริง ได้ ดังนั้นคุณธรรมทั้งหลายเหล่านี้จึงไม่อาจแยกจากกัน ความซื่อสัตย์มีอยู่ในเด็กๆ โดยธรรมชาติ แต่อาจจะสูญสิ้นไปได้ด้วยอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมภายนอก

ภาชิต จาก “A Book of Saying, Proverbs and Aphorisms”

จากการศึกษาภาชิตจำนวน 588 สำนวน จากหนังสือชื่อ A Book of Saying Proverbs and Aphorisms 1959 ลิขสิทธิ์จัดพิมพ์โดยกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสิงคโปร์ สามารถจัดแยกตามที่มาและจำนวนที่พบสูงสุด 10 อันดับแรกดังนี้ ภาชิตจีน 97 สำนวน ขงจื๊อ 50 สำนวน หนังสือสุภาชิต (The Book of Proverbs) 31 สำนวน พระคัมภีร์ลึกซ์ 26 สำนวน ปัญจตันตระ 26 สำนวน ภาชิตเปอร์เซีย 15 สำนวน ภาชิตพุทธ 13 สำนวน ออเรลิอุส มาร์คุส (Marcus Aurelius) 12 สำนวน

คำคมของลามะแห่งทิเบต (The Elegant Saying of the Lamas of Thibet) 11
สำนวน และ อีเมอร์สัน (Emerson) 9 สำนวน

ในส่วนของเนื้อหาสาระภาษิตถูกจัดจำแนกเป็น 10 หัวข้อเรื่องใหญ่ ซึ่งมี
หัวข้อย่อยรวมอยู่ด้วย¹⁸ ได้แก่

1. บุรณการ (Integrity): รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความจริง, ความ
จริงใจ, เกียรติยศและความซื่อสัตย์, ความไว้วางใจ, การรักษาสัญญา, ความซื่อสัตย์,
ความเชื่อมั่น, ความกล้าหาญ, สำนึกดี เป็นต้น

2. วินัยและความเข้มแข็ง (Discipline and Strength of Character):
รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ระเบียบวินัยและความมีวินัยในตนเอง, การเชื่อฟัง,
การควบคุมตนเอง, ความใส่ใจ, ความกล้าหาญ, ความอดทน, เป็นต้น

3. ชีวิตครอบครัว (Family Life): รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความ
กตัญญู, ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว, บ้าน เป็นต้น

4. ความเมตตาและความมีจิตสาธารณะ (Kindness and Benevolence):
รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความมีจิตใจดี, ความมีเมตตา, การให้ความช่วยเหลือ
เพื่อนและเพื่อนบ้าน, การให้อภัย เป็นต้น

5. มารยาทที่ดี (Good Manner): รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความ
สุภาพ, มารยาท, ความอ่อนโยน, ความพอประมาณ, ความเห็นอกเห็นใจ, ความคิด
เสริม, ความกตัญญูทวเวิท เป็นต้น

6. หน้าที่พลเมือง (Citizenship): รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความ
จงรักภักดีและความรักชาติ, ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อหน้าที่, และจิต
สาธารณะ, กฎหมาย, ความยุติธรรม, ความร่วมมือ, เป็นต้น

7. การพัฒนาจิตใจ (Spiritual Attributes): รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ
การเคารพในความเห็นต่าง, ความมีจิตใจหนักแน่น, ความอดทน, ความอ่อนน้อมถ่อม
ตน, การตัดสินใจอย่างยุติธรรม, สันติภาพ, ความรัก เป็นต้น

¹⁸ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจาก ภาคผนวก

8. ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Right Understanding): รวมภาสิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ปัญญาชาวนฉลาด, ความคิดสุขุมรอบคอบ, การฟังอย่างฉลาด, การตัดสินใจที่ดี, ค่านิยมที่แท้จริง เป็นต้น

9. ความมุ่งมั่น ความพยายามที่ถูกต้อง (Right Aspiration –Right Effort): รวมภาสิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ แรงบันดาลใจที่ดี, เดินตามรอยแบบอย่าง, ความอดทน, การให้ความเอาใจใส่, ความอดทนและความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น

10. เบ็ดเตล็ด รวมภาสิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (General)

เมื่อพิจารณาเนื้อหาภาสิต จาก “A Book of Saying Proverbs and Aphorisms” โดยละเอียด พบว่า มีเนื้อหาอยู่ในกรอบโลกทัศน์ของ “มนุษย์” เช่น พูดถึงคุณลักษณะของ “มนุษย์” (ความซื่อสัตย์, ความไว้วางใจ, การรักษาสัญญา, ความเชื่อมั่น, ความกล้าหาญ, สำนึกดี, ความมีวินัยในตนเอง), หน้าที่ที่ “มนุษย์”พึงปฏิบัติต่อครอบครัว (ความกตัญญู, ความซื่อสัตย์ต่อครอบครัว, บ้าน) หน้าที่ที่ “มนุษย์” พึงเป็นพลเมืองดี (ความจงรักภักดีและความรักชาติ,ความเป็นผู้นำและความรับผิดชอบต่อหน้าที่, จิตสาธารณะ, กฎหมาย, ความยุติธรรม, ความร่วมมือ) เป็นต้น เนื้อหาสาระเหล่านี้จึงสอดคล้องกันกับเนื้อหาในแนวคิดขงจื้อได้เป็นอย่างดี ในแง่ที่ขงจื้อสอนให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนโดยสมบูรณ์ มีคุณธรรม จริยธรรม โดยขงจื้อเสนอหลักจริยธรรมของปัจเจกบุคคล และหลักจริยธรรมทางสังคมเป็นหลักพึงปฏิบัติสำหรับ “มนุษย์”

ภาสิตสะท้อนโลกทัศน์ของคนสิงคโปร์ในกรอบของ “มนุษย์”

สิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ จนมีความรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจเป็นลำดับต้นๆ ในบรรดาประเทศที่พัฒนาแล้วในเอเชีย และในลำดับสูงสุดในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็ได้ทำให้ประชาชนชาวสิงคโปร์ในปัจจุบันกลายเป็นผู้ที่มีความร่ำรวยสูงสุด มีการศึกษาอย่างดีที่สุด มีสุขภาพดีที่สุด และมีที่อยู่อาศัยดีที่สุดเช่นกัน¹⁹ ทั้งนี้เป็นผลพวงจากการมีผู้นำที่เฉลียวฉลาดและบริหารประเทศอย่าง

¹⁹ Clark D.Neher, Southeast Asia in the New International Era. (Boulder, Colo.: Westview, 2002, p.161) , โคริน เฟื่องเกษม อ้างใน โคริน เฟื่องเกษม, สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554, หน้า 314.

มีประสิทธิภาพ ผู้นำ ผู้บริหารระดับต่างๆ และข้าราชการทำงานอย่างซื่อสัตย์สุจริต ขยันขันแข็ง และอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ

ภาษิตสะท้อน คุณธรรม ความขยันหมั่นเพียร (En: ภาษิตอังกฤษ, Ch: ภาษิตจีน)

En.40. Don't just wait for good things to happen to you. Work hard to achieve your goals.	จงอย่ารอคอยโชคช่วย จงทำงานให้หนักเพื่อความสำเร็จของเธอ หมายถึงในการทำงานใดก็ตามอย่าปล่อยเวลาให้ผ่านพ้นไปโดยหวังรอโชคช่วย แต่จงขวนขวายทำงานอย่างเต็มที่ งานก็จะสำเร็จได้ด้วยดี
Ch.1. Be not afraid of growing slowly, be afraid only of standing still.	จงอย่ากลัวที่จะเติบโต(ก้าวหน้า) อย่างช้าๆ แต่จงกลัวที่จะหยุดเติบโต(ก้าวหน้า) หมายถึง การทำอะไรก็ตาม หากสิ่งนั้นเห็นผลก้าวหน้าช้าก็จงอย่ากลัว ที่ควรกลัวมากกว่าคือการหยุดก้าวหน้า ถือเป็นหลักการในการทำงานใดๆ เป็นการให้กำลังใจ ให้ก้าวต่อไป
En.10. Strong people don't give up when they come across challenges. They just work harder	คนเข้มแข็งไม่เลิกหนีเมื่อประสบปัญหา แต่กลับจะทำงานให้หนักขึ้น คนสิงคโปร์ต่อสู้กับธรรมชาติ สามารถขยายพื้นที่ประเทศเล็กๆ ของตนออกไปอีกกว่า 100 ตารางกิโลเมตร

En.32. The early bird catches the worm.	นกที่ตื่นแต่เช้าจึงสามารถจับหนอนได้ อธิบายได้ว่าเธอจะต้องตื่นนอนและเริ่มงาน แต่เช้าถ้าเธอต้องการประสบความสำเร็จ คน สิ่งคโปรโดยรวมเป็นคนขยันขันแข็งพวกที่มี เชื้อสายจีนเก่งในการทำมาค้าขาย
Ch.5. Public before private and country before family.	ส่วนรวมก่อนส่วนตัวและประเทศก่อน ครอบครัว หมายถึงเราไม่ควรจะเห็นแก่ ประโยชน์ส่วนตนเป็นใหญ่ ให้นึกถึงประโยชน์ ส่วนรวมก่อน และ ไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ ของครอบครัวตนเองเป็นใหญ่ ให้นึกถึง ให้ เห็นแก่ประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ สรุปคือความไม่เห็นแก่ตัว
En.2. Honesty is the best policy.	ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด สอนให้มี ความซื่อสัตย์ในการทำสิ่งใดๆ ในการดำรงชีวิต
Ch.1. Do not want others to know what you have done? Better not have done it anyways.	หากไม่อยากให้ใครรู้ได้ทำอะไรไป ก็จงอย่า ทำ หมายถึงให้กระทำการใดๆ อย่างเปิดเผย โปร่งใส เพื่อแสดงถึงความสุจริตใจ การกระ ทำสิ่งใดอย่างซ่อนเร้นปิดบัง อย่างไรเสียสักวัน หนึ่งก็ต้องมีคนรู้ เพราะความลับไม่มีในโลก
Ch.3. Clear conscience never fears midnight knocking.	จิตสำนึกที่กระจ่างไม่เคยกลัวการเคาะประตู ยามเที่ยงคืน หมายถึงผู้ที่ไม่เคยทำความผิด จะไม่กลัวการถูกตรวจสอบ คุณธรรมเป็น บ่อเกิดของเกียรติ

คนสิงคโปร์ส่วนใหญ่เป็นชาวจีน ซึ่งชาวจีนนั้นยึดมั่นในความกตัญญู “บุญคุณต้องทดแทน” ภาชิตด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนมนุษย์ของคนสิงคโปร์ เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับบุตรธิดา ต้องประกอบด้วยความเมตตาและความกตัญญูกตเวที โดยพ่อแม่พึงมีเมตตาต่อบุตรธิดา ส่วนบุตรธิดาก็ต้องมีความกตัญญูกตเวทีต่อบิดามารดา

ภาชิตสะท้อน ความกตัญญู ต่อผู้มีพระคุณ

En.1. Don't bite the hand that feeds you.	อย่ากัดมือที่เลี้ยงคุณ (อย่าเนรคุณพ่อแม่) สอนในเรื่องความกตัญญู ให้สำนึกในบุญคุณและตอบแทนบุญคุณผู้มีพระคุณต่อเรา และต้องไม่ทำอะไรๆ ที่เป็นการเนรคุณต่อพ่อ แม่ ที่เลี้ยงดูเรา
Ch.4. Vicious as a tigress can be, she never eats her own cubs.	แม้แต่แม่เสือที่ดุร้ายเพียงใดก็ไม่เคยกินลูกมันเอง หมายถึงความรักอันยิ่งใหญ่ของแม่ แม้แต่เสือซึ่งเป็นสัตว์ดุร้าย ถึงจะหิวโหยปานใด ก็ไม่มีวันที่มันจะกินหรือทำร้ายลูกของมันเอง

ภาชิตสะท้อน บทบาทหน้าที่ ผู้น้อยและผู้มีอาวุโส

ความสัมพันธ์ระหว่างญาติพี่น้องหรือผู้น้อยและผู้ใหญ่ ต้องประกอบด้วยความสามัคคีและความเคารพ โดยญาติพี่น้องควรรักใคร่สามัคคีปรองดองกัน ผู้อาวุโสน้อยกว่าควรให้ความเคารพยำเกรงต่อผู้มีอาวุโสมากกว่า ส่วนผู้มีอาวุโสมากกว่าก็ควรให้เกียรติผู้น้อยกว่า

91. Be humble and meek if thou would be exalted; Praise every one's good qualities if thou would have friends. – The “Elegant Saying” of the Lamas of Tibet.	จงอ่อนน้อมและถ่อมตน ถ้าเธอต้องการได้รับการยกย่อง ยกย่องคุณสมบัติที่ดีของทุกคนถ้าเธอต้องการมีเพื่อน หมายความว่าเมื่อต้องติดต่อกับผู้อื่น คนเราควรมีความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่โอ้อวดยกตนข่มท่าน และให้ชมเชยยกย่องผู้อื่นเมื่อเขากระทำความดีงาม ด้วยวิธีนี้เราก็จะมีเพื่อนให้คบหา
92. Meekness is not weakness. – Benham.	การอ่อนน้อมถ่อมตนไม่ใช่ความอ่อนแอ หมายถึงการแสดง ความอ่อนน้อมถ่อมตน ไม่ใช่ความอ่อนแอ

ภาษิตสะท้อน บทบาทหน้าที่ต่อครอบครัว

ความสัมพันธ์ระหว่างสามีกับภรรยา สามีต้องมีความรัก ความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบในหน้าที่ของตน โดยสามีและภรรยาพึงมีความรักและความซื่อตรงต่อกัน พร้อมทั้งปฏิบัติหน้าที่ในฐานะสามีหรือภรรยาอย่างถูกต้อง

En.2. Honesty is the best policy.	ความซื่อสัตย์เป็นนโยบายที่ดีที่สุด หมายถึงการดำรงชีวิตที่ดีงามนั้น ควรมีความซื่อสัตย์ในการทำสิ่งใดๆ
Ch.1. Do not want others to know what you have done? Better not have done it anyways.	หากไม่อยากให้ใครรู้ได้ทำอะไรไป ก็จงอย่าทำ หมายถึงให้กระทำการใดๆอย่างเปิดเผย โปร่งใส เพื่อแสดงถึงความสุจริตใจ การกระทำสิ่งใดอย่างซ่อนเร้นปิดบัง อย่างไรเสียสักวันหนึ่งก็ต้องมีคนรู้ เพราะความลับไม่มีในโลก
Ch.3. Clear conscience never fears midnight knocking.	จิตสำนึกที่กระจ่างไม่เคยก้าวการเคาะประตูยามเที่ยงคืน หมายถึงผู้ที่ไม่เคยทำความผิดจะไม่กลัวการถูกตรวจสอบ

ภาษิตสะท้อน บทบาทหน้าที่ต่อมิตรสหาย

ความสัมพันธ์ระหว่างมิตรสหาย ต้องประกอบด้วยความจริงใจ โดยมิตรสหายควรมีความรักความปรารถนาอย่างจริงใจต่อเพื่อน ต่างฝ่ายต้องทำตัวให้เป็นที่น่าเชื่อถือน่าไว้วางใจของอีกฝ่ายหนึ่ง

111. When thou art offended at any man's fault turn to thyself and reflect in what like manner thou dost err thyself. – Marcus Aurelius.	เมื่อเธอเผชิญกับความผิดของคนอื่น จงหยุดคิดและพิจารณาเหมือนเป็นเธอเป็นผู้ทำความผิดนั้นเอง หมายความว่า โดยทั่วไปคนเรามักจะละเลยมองไม่เห็นโทษผิดของตนเอง แต่ถ้าเป็นความผิดของคนอื่นกลับมองเห็นชัดเจน และลงโทษรุนแรง ดังนั้นจึงสอนให้มองความผิดของคนอื่นเหมือนเป็นความผิดของตน ให้รู้จักให้อภัย
115. When you sit alone, meditate on your own faults; when you converse, do not discuss the faults of others. – Chinese Proverb.	เมื่อเธอนั่งอยู่เพียงลำพังจงครุ่นคิดถึงความผิดของเธอ เมื่อเธอสนทนา จงอย่าถกเถียงกันเรื่องความผิดของผู้อื่น หมายถึง เมื่อมีโอกาสอยู่ตามลำพัง ให้ทบทวนว่าเราได้ทำผิดใดไปบ้าง และเมื่ออยู่รวมกันก็ให้เว้นจากการติเตียนความผิดของผู้อื่น คือไม่กล่าวโทษผู้อื่นลับหลัง
117. Do not blame others; mend your own faults. – Sikh Scriptures	จงอย่าตำหนิติเตียนผู้อื่น ให้แก้ไขความผิดของเธอหมายความว่า แทนที่จะไปกล่าวติเตียนผู้อื่น ให้แก้ไขปรุงตนเอง
119. If you possess some good, let us be friends, let us be partners for doing good, and let us ignore each other's faults. – Sikh Scriptures.	ถ้าเธอมีบางสิ่งที่ดี ขอให้เราได้เป็นเพื่อน หมายความว่า คนเรานั้นไม่มีใครดีสมบูรณ์แบบ ดังนั้นหากเรามีความดีอยู่บ้างก็จงคบหาเป็นเพื่อนได้

140. The real lover of mankind is he who is jealous of none. – Swarni Vivekananda	ความรักที่ยิ่งใหญ่ของมนุษย์คือความรักที่ไม่ริษยาผู้ใด หมายความว่า ความรักนั้นมีหลายลักษณะ แต่ความรักที่ยิ่งใหญ่สุดคือความรักที่ปราศจากความอิจฉาริษยา
151. Greater love hath no man than this, that a man lay down his life for a friend. – Jesus	ความรักที่ยิ่งใหญ่ไม่เกลียดชังมนุษย์มากไปกว่านี้ คือการที่มนุษย์อุทิศชีวิตเพื่อเพื่อน อธิบายได้ว่า ทุกวันนี้เรายังเห็นมีการฆ่าฟัน ทำร้ายกัน แสดงให้เห็นถึงความเกลียดชัง แต่ในอีกด้านหนึ่งก็ยังมีความรักที่ยิ่งใหญ่อยู่ คือการที่คนเรายอมเสียสละชีวิตเพื่อเพื่อน

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองและผู้อยู่ใต้ปกครอง ต้องประกอบด้วย ความเมตตา ความสุจริตและความจงรักภักดี โดยผู้ปกครองควรปฏิบัติต่อ ผู้อยู่ใต้ปกครองด้วยความเมตตา และความซื่อสัตย์สุจริตส่วนผู้อยู่ใต้ปกครองก็ควรมีความจงรักภักดีต่อผู้ปกครอง

1.The higher type of man makes a sense of duty the groundwork of his character, blends whit it in action a sense of harmonious proportion, manifests it in a spirit of unselfishness, and perfect it by the addition of sincerity and truth. Then indeed is he a noble character. – Confucius	คนเป็นผู้นำ ต้องมีความตระหนักรู้ในหน้าที่ มีความรับผิดชอบในการกระทำ มีจิตใจที่ไม่เห็นแก่ตัว มีความจริงใจ และซื่อตรง คุณสมบัติเหล่านี้ ทำให้คนเป็นคนที่ทรงคุณธรรม หมายถึง คุณสมบัตินี้กล่าวเป็นคุณสมบัติของผู้นำที่มีคุณธรรม
--	---

77. Self-reverence, self-knowledge, self-control, these three alone lead life to sevreign power. – Tennyson	การเปิดเผยตนเอง การรู้จักตนเอง การรู้จักควบคุมตนเอง เพียงสามสิ่งนี้ จะนำไปสู่อำนาจของผู้ปกครองหมายความว่าคนที่มีการกระทำที่เปิดเผย รู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้ มีโอกาสได้เป็นผู้นำ หรือผู้ปกครอง
123. The higher type of man is calm and serene; the inferior man is constantly agitated and worried. – Confucius	ผู้นำจะสงบและสง่า ผู้ต่ำต้อย จะไม่สงบนิ่ง และวิตกกังวลหมายความว่า คนเป็นผู้นำ จะมีความสงบและสง่าเพราะ สามารถควบคุมตนเองได้ ตรงข้ามกับผู้ต่ำต้อย ผู้ไม่มีอำนาจจะรู้สึกวิตกกังวล และกระวนกระวาย

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ความสำเร็จในการสร้างประเทศของสิงคโปร์ตลอดจนการพัฒนาประเทศให้ก้าวหน้าไปจนกลายเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วเพียงประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีความเจริญรุ่งเรืองในด้านต่างๆติดอันดับโลกนั้น เกิดจากน้ำมือมนุษย์ สอดคล้องกับตามแนวคิดมนุษยนิยมของวัฒนธรรมขงจื้อ ที่ว่า มนุษย์สามารถสอนพัฒนาและทำให้สมบูรณ์ได้โดยผ่านความพยายามส่วนตน และร่วมกับสังคม แนวคิดขงจื้อมุ่งเน้นการพัฒนาคุณธรรม และการรักษาจริยธรรม

สิงคโปร์มีผู้นำประเทศที่ได้ชื่อว่ามีคุณสมบัติ สุจริต ขยันขันแข็งและอุทิศตนเพื่อประเทศชาติ ปี1996 สมัยรัฐบาลของนายโก๊ะจ๊กตงได้รับการประเมินว่าเป็นรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพมากที่สุดในโลก และในปีถัดไปก็ได้รับการจัดอันดับเป็นที่หนึ่งในเอเชียว่ามีระบบศาลยุติธรรมที่ดีที่สุด ปี 2006 สิงคโปร์อยู่ในอันดับที่ 5 ใน 163 ประเทศในเรื่องการปลอดปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวง ในด้านความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน ผู้นำสิงคโปร์ก็พยายามแสวงหามิตร เพื่อสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนั้นจากการศึกษาข้อมูลที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ นักศึกษาชาวต่างชาติที่ศึกษาอยู่ในสิงคโปร์ ถึงทัศนคติที่มีต่อคนสิงคโปร์พบว่า คนสิงคโปร์ทำงานจริงจังและขยันมาก ทำงานทุกอย่างที่ทำอย่างมุ่งมั่นตั้งใจ ซึ่งเขา

เชื่อว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอันหนึ่งในการที่สิงคโปร์ประสบความสำเร็จในการพัฒนาประเทศ เป็นเพราะคนสิงคโปร์เป็นคนที่กระตือรือร้นชอบใฝ่หาความรู้ ปัจจุบันคนสิงคโปร์สามารถเล่นเครื่องดนตรีและเล่นกีฬาได้ดี นอกจากนั้นคนสิงคโปร์เป็นคนที่มีการเรียนสูง ซึ่งอาจจะมาจากการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด และอาจมาจากการที่ผู้ชายสิงคโปร์ต้องเป็นทหารรับใช้ประเทศชาติ อาจกล่าวได้ว่าโลกทัศน์และวิถีชีวิตในเรื่องที่เกี่ยวกับมนุษย์ของชาวสิงคโปร์ ในด้านคุณธรรม ความซื่อสัตย์ ความเพียร และความสัมพันธ์กับเพื่อนมนุษย์ มีส่วนหล่อหลอมจิตใจให้คนสิงคโปร์ประพฤติปฏิบัติตามแบบแผนวิถีชีวิตอันดีงาม อันเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการสนับสนุนความสำเร็จในการพัฒนาประเทศของสิงคโปร์

บทความวิจัยนี้สรุปผลการวิเคราะห์โลกทัศน์ของคนสิงคโปร์เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดขงจื้อที่ผู้วิจัยพบว่ามอิทธิพลต่อการมองโลกของคนสิงคโปร์ และผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสัมพันธ์ใกล้ชิดระหว่างภาษาจิตที่ปรากฏในหนังสือ A Book of Saying, Proverbs and Aphorisms กับภาษาจิตในพุทธศาสนา จึงจะได้ศึกษาต่อเนื่องไปในลักษณะเทียบเคียงภาษาจิตเพื่อสะท้อนให้เห็นโลกทัศน์ของคนสิงคโปร์ที่เป็นชาวพุทธซึ่งมีการมองโลกในกรอบของมนุษย์เช่นเดียวกันกับคนสิงคโปร์เชื้อสายจีนที่ยึดถือแนวการดำเนินชีวิตตามแบบวัฒนธรรมขงจื้อ

กิตติกรรมประกาศ

โครงการวิจัยเรื่องโลกทัศน์ของคนสิงคโปร์จากภาษาจิตเป็นโครงการวิจัยย่อยภายใต้แผนงานชุดวิจัยเรื่องโลกทัศน์ของอาเซียนจากภาษาจิต ซึ่งรองศาสตราจารย์ ดร.สุภาพร คงศิริรัตน์ เป็นหัวหน้าชุดโครงการโลกทัศน์ของอาเซียนจากภาษาจิต โดยได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณแผ่นดินมหาวิทยาลัยนเรศวร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ผ่านความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณแหล่งทุนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ให้คำปรึกษาแนะนำด้านวิชาการ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.ประจักษ์ สายแสง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- โคริน เพื่อเกษม. (2554). **สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัย
ธรรมศาสตร์
- ภัทรพร สิริกาญจนและคณะ. (2546). **ความรู้พื้นฐานทางศาสนา**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์.
- สุวรรณ สถาอานันท์. (2533). **มนุษย์ทัศน์ในปรัชญาตะวันออก**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- สำนักพจนานุกรม. (2547). **พจนานุกรมฉบับมติชน**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.

ภาษาอังกฤษ

- Department of Statistic Singapore. (2011). **Singapore Department of
Statistics 2011**.
- Department of Statistic Singapore. (2009). **Singapore Department of
Statistics 2009**.
- S. Gopinathan, Anne Pakir, Ho Wah Kam and Vanithamani Saravanan. (1994).
Language Management : the case of Singapore. In **Language, Society
and Education in Singapore: Issues and Trends**. Singapore : Time
Academic Press.
- Juergensmeyer, Mark. (2005). **Religion in global civil society**. Oxford University
Press.
- Lo, Ping-Cheung. (1999). **Confucian Ethic of Death with Dignity and Its
Contemporary Relevance**, Society of Christian Ethics.

Neher, Clark D. (2002). Southeast Asia in the New International Era. P.191. ใน
โคริน เฟื่องเกษม. **สิงคโปร์ภายใต้สามผู้นำ**. หน้า 161. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือ
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Quah, Jon S.T. (1999). In **Search of Singapore's National Values**. Singapore :
The institute of Policy Studies.

เว็บไซต์

กาญจนา นาคสกุล, คลังความรู้, สืบค้นเมื่อ 5 สิงหาคม 2557 จาก <http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=223>

โคริน เฟื่องเกษม. สิงคโปร์และการสร้างประชาคมอาเซียน. สืบค้นเมื่อ 23 มิถุนายน 2557
จาก www.tja.or.th/index.php?option=com_rokdownloads...file...
ประเทศสิงคโปร์-TV5. สืบค้นเมื่อ 25 เมษายน 2556 จาก <http://www1.tv5.co.th/service/mod/heritage/nation/neighbour/singapore.htm>

Dennis O'Neil. (2006). World-view. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2556 จาก http://anthro.palomar.edu/social/soc_2.htm

ภาคผนวก จาก “A Book of Saying Proverbs and Aphorisms”

จากการศึกษาภาษิตจำนวน 588 จำนวน จากหนังสือชื่อ A Book of Saying Proverbs and Aphorisms 1959 ลิขสิทธิ์จัดพิมพ์โดยกระทรวงศึกษาธิการ ประเทศสิงคโปร์ สามารถจัดแยกตามที่มาและจำนวนที่พบสูงสุด 10 อันดับแรกดังนี้ ภาษิตจีน 97 จำนวน ขงจื๊อ 50 จำนวน หนังสือสุภาษิต (The Book of Proverbs) 31 จำนวน พระคัมภีร์ลิกซ์ 26 จำนวน ปัญจตันตระ 26 จำนวน ภาษิตเปอร์เซีย 15 จำนวน ภาษิตพุทธ 13 จำนวน ออเรลิอุส มาร์คุส (Marcus Aurelius) 12 จำนวน คำคมของลามะแห่งทิเบต (The Elegant Saying of the Lamas of Thibet) 11 จำนวน และ อีเมอร์สัน (Emerson) 9 จำนวน

ในส่วนของเนื้อหาสาระได้จัดจำแนกเป็น 10 หัวข้อเรื่องใหญ่ ซึ่งมีหัวข้อย่อยรวมอยู่ด้วย ได้แก่

1. บุรณการ (Integrity) : Truth, Sincerity, Wishful Thinking, Fashion, Honor and Honesty, Trust, Keeping Promises, Fidelity, Impartiality-Absence of Prejudice-Disinterested Action, Confidence, Courage, A Good Conscience, Self-Respect, Self-Knowledge, Single-mindedness.

Ex: 3. A righteous man who walks in his integrity – blessed are his sons after him. – The book of Proverbs. คนสุจริตที่ยึดถือความซื่อสัตย์ส่งประโยชน์ถึงลูกที่ตามมา หมายความว่า คนที่ประพฤติตนด้วยความซื่อสัตย์สุจริตคุณงามความดีที่ได้ทำไว้จะส่งผลถึงลูกหลาน

Ex: 4. To do righteousness and justice is more acceptable to the Lord than sacrifice. – The book of Proverbs. พระเจ้าชอบรับการทำสิ่งที่ถูกต้องและยุติธรรม มากกว่าการอุทิศตน หมายความว่า ผู้ที่ทำการสิ่งที่ถูกต้องและยุติธรรม จะได้รับพรจากพระเจ้าเป็นเจ้ามากกว่าการอุทิศตนเพื่อศาสนา

Ex: 7. Truth is immortal. – Buddhist Proverb. ความจริงเป็นสิ่งไม่ตาย หมายความว่า ความจริงนั้น หากแน่นจะยังไม่เปิดเผยในปัจจุบัน แต่ก็คงในความเป็นจริงนั้นตลอดไป ไม่แปรเปลี่ยน แม้เวลาจะผ่านไป

2. วินัยและความเข้มแข็ง (Discipline and Strength of Character)
: Discipline and Self-Discipline, Obedience, Self-Control, Heedfulness, Order, Time, Habits, Health, Courage and Fortitude, Steadiness, Patience and Perseverance, Decision.

Ex: When strict with oneself one rarely fails. – Confucius
เมื่อเคร่งครัดกับตนเอง คนเราก็มีโอกาasl้มเหลวน้อย

Ex: Without due self restraint, courtesy becomes oppressive, prudence degenerates into timidity, valour into violence, and candor into rudeness. – Confucius หากมีสามารถควบคุมตัวเองได้ ความมีมารยาทกลายเป็นการกดขี่บังคับ ความระมัดระวังก็จะเสื่อมถอยเป็นความซื่อาย ความกล้าจะเป็น ความรุนแรง ความตรงไปตรงมาก็กลายเป็นความหยาบคาย หมายถึงในการกระทำเรื่องใดๆหากเราไม่รู้จักควบคุมตนเองให้กระทำได้เหมาะสมตามสมควรกับกาลเทศะ บางครั้งความมีมารยาทของเราอาจจะกลายเป็นการบังคับ ผินใจผู้อื่น การที่เราระมัดระวังตนจนเกินไป ก็จะทำให้เราดูเหมือนเป็นคนซื่อาย หากเราแสดงความกล้ามากเกินไป ก็จะทำให้เหมือนรุนแรงเกินไป และหากเราพูดหรือกระทำการสิ่งใดตรงๆเกินไป ก็จะทำให้เหมือนเราหยาบคาย

3. ชีวิตครอบครัว (Family Life) : Filial Duty, Family Harmony, Home.

Ex: If you do not support your parents while alive, it is of no use to sacrifice to them when dead. – Chinese Proverb. หากไม่เลี้ยงดูพ่อแม่ ยามที่ท่านยังมีชีวิตอยู่ ก็ไม่มีประโยชน์ที่จะอุทิศให้ยามที่ท่านเสียชีวิตไปแล้ว

4. ความเมตตาและความมีจิตสาธารณะ (Kindness and Benevolence)
: Kindness, Compassion, Helpfulness, Generosity, Meanness, Friends and Neighbors, Hospitality, Magnanimity, Refrain from Hurting, Forgiveness.

Ex: Kindness is the sunshine in which virtue grows. – Ingersoll
ความเมตตากรุณาเป็นดังแสงแดดที่หล่อเลี้ยงคุณธรรมให้เติบโต

Ex: Forgiveness is better than revenge – for forgiveness is the sign of a gentle nature and revenge of a savage nature. – Epictetus. การให้อภัยนั้นดีกว่าการแก้แค้น เพราะว่าการให้อภัยเป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติอันดีงาม และการแก้แค้นเป็นสัญลักษณ์ของธรรมชาติอันโหดร้าย

5. มารยาทที่ดี (Good Manner) : Manner, Consideration for Others, Respect, Poliness and Courtesy, Gentleness, Modesty, Sympathy, A Liberal Mind, Charm, Good Taste, Taste, Gratitude.

Ex: Politeness is to do and say The kindest thing in the kindest way. – Lewisohn. ความสุภาพคือการทำและพูดสิ่งที่สุภาพตามวิถีอันสุภาพ

6. หน้าที่พลเมือง (Citizenship) : Loyalty and Patriotism, Leadership and Responsibility, Duty and Public Spirit, Liberty, Law, Justice, Co-operation, Work and Industry, Riches and Possessions- The use of Money, Keeping Out of Debt, Education, Cleanliness, Health.

Ex: Cities should be walled with the courage of their inhabitants. – Plutarch. เมืองควรถูกล้อมรอบด้วยความกล้าหาญของพลเมืองที่อาศัยในเมืองนั้น หมายความว่าประเทศชาติบ้านเมือง ควรมีทหารซึ่งก็คือพลเมืองของประเทศนั้น มาช่วยทำหน้าที่เป็นรั้วล้อมปกป้องประเทศชาติของตนให้พ้นภัยจากข้าศึก

Ex: In doing what we ought we deserve no praise because it is our duty. – St Augustine. เมื่อทำสิ่งที่ต้องทำ เราไม่ต้องการคำสรรเสริญใด เพราะมันเป็นหน้าที่ของเรา

7. การพัฒนาจิตใจ (Spiritual Attributes): Faith, Forbearance, Humility and Pride, Charity of Judgment, Tolerance, Serenity, Contentment and Envy, Cheerfulness, Self-Sacrifice, Peace, Love.

Ex: He is truly a superior man who can watch a chess game in silence. – Chinese Proverb. คนที่นั่งดูการเล่นหมากรุกอย่างเงียบๆได้คือคนเหนือคน

Ex: Where advice is not heeded it is better to keep silence.

– Sikh Scriptures. หากคำแนะนำไม่ได้รับการใส่ใจ ก็จงเงียบไว้เป็นดีที่สุด

8. ความเข้าใจที่ถูกต้อง (Right Understanding): Wisdom, An Enquiring Mind, Intelligent Listening, Experience, Judging by Appearances, Good Judgment, Prudence and Foresight, True Values.

Ex: 178. If a man is not in the habit of asking, “What do you make of this? What do you make of that?” I can make anything of him. – Confucius. ถ้าคนไม่มีนิสัยช่างซักถาม เช่น ท่านจะทำอะไรกับสิ่งนี้ ท่านจะทำอะไรกับสิ่งนั้น ฉันก็ไม่สามารถทำอะไรกับเขาได้

9. ความมุ่งมั่น ความพยายามที่ถูกต้อง (Right Aspiration –Right Effort): Right Aspiration, Following an Example, Diligence, Paying Attention, Thoroughness, Patience and Perseverance.

Ex: 194. Make bread while the oven is hot. – Persian Proverb. จงทำขนมปังขณะที่เตาอบยังร้อนอยู่ หมายความว่า หากมีโอกาสนะทำการสิ่งใดก็ให้ทำเสีย อย่าปล่อยให้โอกาสนั้นไป

10. เบ็ดเตล็ด รวมภาษิตที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องทั่วไป (General)

Ex: Sin is the root of sorrow. – Chinese Proverb. บาปเป็นต้นเหตุของความเศร้าเสียใจ

